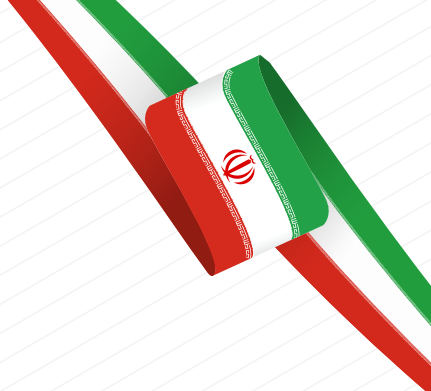
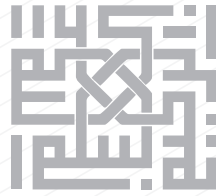

مؤسسه مطالعات پژوهش های بازرگانی

استراتژی صادرات میوه و سبزیجات پاکستان (۲۰۲۳-۲۰۲۷)

دومین سند زنجیره ارزش رشته فعالیت های اولویت دار پاکستان
توسط مرکز تجارت بین الملل (ITC)

آبان ماه ۱۴۰۳

فهرست مطالب

۳	چکیده
۴	مقدمه
۵	۱. مهمترین تحولات بازار جهانی میوه و سبزیجات
۶	۱-۱. روند جهانی بازار میوه و سبزیجات
۶	۲. عدم استفاده از پتانسیل صادراتی پاکستان بعنوان یک تولیدکننده اصلی
۹	۳. نقشه زنجیره ارزش فعلی و محدودیت‌های رقابت‌پذیری
۱۰	۳-۱. نوآوری‌های فعلی، چارچوب سیاستی و مقرراتی
۱۳	۴. راه پیش‌رو
۱۷	۴-۱. جهت‌گیری‌های کلیدی برای ایجاد تحول در این بخش
۲۲	برنامه اقدام (۲۰۲۳-۲۰۲۷)
۳۱	نمودار زنجیره ارزش آتی
۳۳	واژه‌نامه

چکیده

در پی تنوع جغرافیایی و آب و هوای مناسب پاکستان، بخش کشاورزی تقریباً ۲۰٪ از تولید ناخالص داخلی کشور (GDP) و ۳۸٪ اشتغال را به خود اختصاص داده است. از لحاظ معیشتی تقریباً ۶۰ تا ۷۰ درصد از جمعیت به این بخش وابسته هستند. از آنجاییکه بیش از ۳۵ نوع میوه و سبزیجات در پاکستان تولید می‌شود که خود نشان دهنده پتانسیل قابل توجه کشور در این بخش می‌باشد در گزارش حاضر میوه‌ها و سبزیجات به عنوان محصول صادراتی اولویت‌دار مورد توجه قرار گرفته است.

مهمترین چالش‌هایی که بخش میوه و سبزیجات با آن روبروست عبارتند از:

- ✦ عدم تحقیق و توسعه (انواع بهبود یافته، مکانیزم‌های کنترل بیماری)؛
- ✦ عدم دسترسی به اطلاعات صادراتی در طول دوره تولید؛
- ✦ عدم پذیرش تکنولوژی‌های جدید همچون کاشت بدون آفت، نوآوری‌های هوشمند آب و هوایی، آبیاری قطره‌ای و مکانیزاسیون توسط کشاورزان؛
- ✦ عدم آگاهی کشاورزان از تقاضای بازارهای بین‌المللی برای انواع مختلف میوه‌ها و سبزیجات؛
- ✦ هزینه‌های بالای حمل و نقل هوایی و دریایی؛
- ✦ عدم دسترسی به اسکنرهای پیشرفته در بنادر؛
- ✦ کمبود امکانات سردخانه در بنادر؛
- ✦ هزینه‌های بالا و زمان انتظار طولانی و کمبود ظرفیت آزمایشگاه‌ها برای مقاصد صادراتی؛
- ✦ کانال‌های تجاری غیرقانونی و قاچاق از طریق مسیرهای زمینی.

همچنین علیرغم افزایش سطح زیر کشت میوه‌ها و سبزیجات بویژه در دهه گذشته، پتانسیل واقعی این بخش از اقتصاد به دلایل متعددی تاکنون تحقق نیافته، لذا دولت پاکستان تحت عنوان استراتژی جدید مسیر پیشنهادی برای توسعه بخش میوه و سبزیجات را طی یک فرآیند مشورتی بین ذینفعان بخش عمومی و خصوصی ارائه نموده است. این استراتژی که بخشی جدایی ناپذیر از چارچوب سیاست تجاری استراتژیک پاکستان^۱ است شامل یک برنامه عملیاتی پنج ساله دقیق می‌باشد که عوامل مرتبط با تجارت مانند اطمینان از کیفیت صادرات، دسترسی بیشتر به بازار و تنوع محصول، سرمایه‌گذاری قابل توجه برای گسترش پتانسیل صادرات و رشد تجارت خارجی را هدف‌گیری نموده است.

مقدمه

استراتژی حاضر با هدف رشد بخش میوه و سبزیجات در پاکستان از طریق یک فرآیند مشورتی بین سهامداران بخش دولتی و خصوصی طی یک دوره ۵ ساله مسیر پیشنهادی مشخصی را ترسیم می‌نماید. این استراتژی که بخشی جدایی ناپذیر از چارچوب سیاست استراتژیک تجاری پاکستان است به طور جامع به شناسایی محدودیت‌ها و فرصت‌ها می‌پردازد تا بتواند از طریق گام‌های مشخصی تحت عنوان طرح اقدام (PoA) رشد و توسعه بخش میوه و سبزیجات را محقق نماید.

طی دو دهه اخیر بعلت افزایش آگاهی و اهمیت دادن بیشتر مصرف‌کنندگان به سلامت در کشورهای با درآمد بالا و تمایل رو به رشد برای تنوع بیشتر در محصولات باغی، واردات جهانی میوه و سبزیجات (F&V) تقریباً چهار برابر شده و به ۲۱۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ رسیده است. اگرچه سهم قابل ملاحظه بازار به کشورهای توسعه‌یافته اختصاص دارد ولی کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای آسیایی نیز سهم خود را از تقاضای جهانی که به واسطه رشد جمعیت، شهرنشینی و افزایش درآمد سرانه تقویت شده افزایش داده‌اند.

پاکستان با داشتن محدوده وسیعی از مناطق جغرافیایی و آب و هوایی که امکان رشد انواع مختلف محصولات غذایی و میوه‌ها و سبزیجات را دارد، در میان بزرگترین تولیدکنندگان محصولات باغی در جهان قرار دارد و به ویژه مقادیر زیادی سیب‌زمینی، مرکبات، پیاز و انبه تولید می‌کند. در کنار مزیت قابل توجه این بخش متأسفانه تولیدات پاکستان عمدتاً به طور سنتی وارد بازار داخلی شده و در بازارهای جهانی بعنوان یک بازیگر جزئی سهم ناچیزی از صادرات میوه و سبزیجات را بخود اختصاص داده است.

بعبارتی در کنار افزایش تقاضای جهانی پتانسیل صادراتی بالای میوه‌ها و سبزیجات در پاکستان تا حد زیادی بلا استفاده مانده است. به همین منظور در اینجا به بررسی عوامل محدودکننده که مانع رشد صادرات و بهره‌مندی از پتانسیل موجود گشته پرداخته می‌شود.

صادرات میوه و سبزیجات پاکستان عمدتاً محدود به چند محصول از جمله مرکبات (و به ویژه کینو) انبه، خرما، پیاز و سیب‌زمینی است که بیش از ۸۰٪ از درآمدهای صادراتی آن را تشکیل می‌دهد. علاوه بر عدم تنوع سبد صادراتی، عملکرد تجاری آن نیز محدود بوده و تولیدات آن با ترجیحات مصرف‌کنندگان در بازارهای اصلی وارداتی مطابقت ندارد.

از دیگر عوامل محدودکننده موجود بازده پایین بخش باغی است که موجب مازاد تولید محدود و تأثیر منفی بر رقابت‌پذیری قیمت محصولات تولیدی داخلی در بازارهای بین‌المللی شده است.

مقاصد صادراتی میوه و سبزیجات پاکستان صرفاً محدود به چند کشور از جمله کشورهای شورای همکاری خلیج فارس (GCC) و افغانستان بوده و امکان دسترسی به بازارهای اصلی بین‌المللی، از جمله کشورهای با درآمد بالا و چین، بعلاوه عواملی همچون رعایت الزامات سختگیرانه ایمنی غذا و کیفیت صادراتی، عدم وجود سیستم‌های زنجیره سرد کارآمد و کانال‌های توزیع توسعه‌یافته محدود شده است.

با توجه به عوامل محدودکننده که در بالا ذکر شد دولت پاکستان با اتخاذ استراتژی صادراتی که در آن تمرکز بر کشت میوه‌ها و سبزیجاتی که تقاضای جهانی دارند، پیگیری و رعایت الزامات کیفی و ایمنی غذایی و توجه به بازارهای با پتانسیل بالا با هدف افزایش کارایی و استفاده بهینه از منابع طبیعی درصدد ایجاد درآمد پایدار برای جمعیت روستایی برآمده است.

بطور خلاصه اهداف استراتژیک پاکستان در بخش میوه و سبزیجات با تمرکز بر ایجاد یک بخش میوه و سبزیجات مدرن برای پاسخگویی بهتر به تقاضای بازارهای جهانی، از نظر کیفیت، کمیت و پایداری به شرح ذیل می‌باشد:

<p>هدف استراتژیک (۱) دستیابی به بازده بالاتر با افزایش بازده سطح زیر کشت، با سرمایه‌گذاری بر محصولات قابل عرضه در بازار</p>	<p>اگر قرار است پاکستان به یکی از تأمین‌کنندگان پیشرو میوه و سبزیجات در سطح جهانی تبدیل شود، بایستی اقدامات و منابع جهت بهبود عملکرد و افزایش مازاد تولید با تمرکز بر افزایش بازارهای صادراتی بکار گرفته شود.</p>
<p>هدف استراتژیک (۲) ایجاد محیط تجاری توانمند جهت رقابت موفق‌آمیز صادرکنندگان میوه و سبزیجات در مقیاس جهانی</p>	<p>ارتقای شرایط مساعد برای تحقق کامل پتانسیل بخش، به ویژه تسهیل انطباق با استانداردهای بین‌المللی برای الزامات کیفیت و ایمنی مواد غذایی لازم می‌باشد.</p>
<p>هدف استراتژیک (۳) تقویت کانال‌های توزیع میوه و سبزیجات برای گسترش نفوذ در بازار</p>	<p>ایجاد یک بخش لجستیک تجاری کارآمد و تقویت عملکرد صادرات و هوشمندی بازار برای تقویت نفوذ در بازار لازم می‌باشد.</p>

۱. مهمترین تحولات بازار جهانی میوه و سبزیجات

مفاهیم	روندها
<p>رشد جمعیت جهان باعث افزایش تقاضا برای غذا می‌شود. بنا بر پیش‌بینی سازمان ملل جمعیت جهان که در حال حاضر حدود ۷ میلیارد نفر تخمین زده می‌شود تا سال ۲۰۵۰ به ۹ میلیارد نفر خواهد رسید. بنابراین با افزایش تقاضا برای میوه‌ها و سبزیجات مطابق با رشد جمعیت جهان امنیت غذایی اهمیت بی‌سابقه‌ای خواهد یافت. نتیجه‌گیری: اگر ترجیحات خرده‌فروشان و مصرف‌کنندگان در نظر گرفته شود، سرمایه‌گذاری در تولید میوه و سبزیجات نه تنها از پتانسیل بالایی برخوردار است بلکه دارای یک بازار رو به رشد تضمین شده نیز می‌باشد.</p>	<p>رشد جمعیت</p>
<p>رشد جهانی درآمد سرانه نیز باعث افزایش تقاضای جهانی برای میوه و سبزیجات می‌شود. با افزایش درآمدهای قابل تصرف، مصرف‌کنندگان مقادیر بیشتری از مواد غذایی متنوع‌تر و با کیفیت بالاتر از جمله میوه و سبزیجات را تقاضا می‌کنند. با کاهش نابرابری درآمد در کشورهای درحال توسعه و افزایش تقاضای جهانی برای غذا، کشورهای درحال توسعه احتمالاً حجم و جریان تجاری خود را در آینده نزدیک افزایش خواهند داد. در حالی که کشورهای صنعتی هنوز تا حد زیادی بر تجارت میوه و سبزیجات در سطح جهان تسلط دارند، این روند در حال حاضر در حال ظهور است و می‌توان از طریق تغییر الگوی غذایی طبقه متوسط رو به رشد در چین مشاهده کرد. نتیجه‌گیری: تلاش‌هایی در راستای افزایش عرضه میوه و سبزیجات پاکستان در این بازارها صورت پذیرد. همچنین باید ظرفیت سازمان حفظ نباتات برای مذاکره و اجرای پروتکل‌های بهداشتی و قوانین شناسایی متقابل با این شرکا تقویت شود.</p>	<p>افزایش درآمد سرانه</p>

مفاهیم	روندها
الگوهای آب و هوایی ناپایدار می‌تواند برنامه‌ریزی و رشد موثر محصولات تازه را دشوار کند برداشت کم محصول به دلیل آب و هوای نامساعد می‌تواند موجب کمبود محصول، روی آوردن به واردات برای جبران کمبود و به تبع آن افزایش قیمت شود. نتیجه‌گیری: تجزیه و تحلیل ریسک و تحقیق درباره گونه‌های مقاوم (به ویژه در برابر خشکسالی) مورد نیاز است.	تغییرات اقلیمی
متقاضیان شرایط خاص با قیمت بالاتر رو به افزایش است. مصرف‌کنندگانی که به دنبال کیفیت و راحتی بیشتر هستند، حاضرند تا برای راحتی برای غذاهای خرد شده و از قبل شسته شده، بیشتر بپردازند. نتیجه‌گیری: تولیدکنندگان ممکن است به توسعه خطوط تولیدی مجزایی با سطح کیفی بالاتر به منظور فروش با قیمت بالاتر بپردازند تا از این طریق بازار پریمیوم را مورد هدف قرار دهند.	موقعیت‌های ویژه و خاص (پریمیوم)
با اشیاع شدن برخی مناطق از نظر کشاورزی امکان انتقال به اقتصادهای نوظهور که دارای پتانسیل‌های جدید و کشف نشده هستند وجود دارد. نتیجه‌گیری: پاکستان این پتانسیل را دارد که خود را به عنوان یک بازار با کیفیت بالا برای واردکنندگان بزرگ مانند چین و کشورهای عضو اتحادیه جنوب شرقی آسیا (آسه آن) تقویت کند.	تغییر مرزهای بازار
تغییر ارزش‌ها و دسترسی به اینترنت، نحوه خرید مصرف‌کنندگان در بازارهای توسعه‌یافته را تغییر می‌دهد. خرده‌فروشی اینترنتی و مفاهیم جدید مانند بسته‌های غذا، امکان دسترسی خرده‌فروشان را افزایش می‌دهد. نتیجه‌گیری: با تغییر شیوه خرده‌فروشان به شکل فروش‌های الکترونیکی تقاضا برای بسته‌بندی‌های کوچک بطور فزاینده‌ای افزایش می‌یابد. لذا انگیزه تولیدکنندگان جهت تولید بسته‌بندی‌های کوچک و جدید افزایش می‌یابد.	تغییر ایده در خرید

۱-۱. روند جهانی بازار میوه و سبزیجات

روند جهانی بازار میوه و سبزیجات

- ✦ در پی تغییر ترجیحات مصرف‌کنندگان و افزایش آگاهی در زمینه سلامتی در کشورهای با درآمد بالا تقاضای جهانی میوه و سبزیجات به سرعت در حال رشد می‌باشد.
- ✦ تقاضای فزاینده‌ایی در کشورهای در حال توسعه به ویژه در منطقه آسیا در حال ظهور است.
- ✦ میوه‌ها و سبزیجات متنوعی در سطح جهان به مصرف‌کنندگان عرضه می‌شود، به ویژه خارج از فصل آن‌ها.
- ✦ قیمت تولیدکنندگان و کارایی زنجیره تامین تحت تاثیر افزایش تعداد عرضه‌کنندگان در حال ورود به بازار جهانی قرار می‌گیرد.
- ✦ علاوه بر روندهای جهانی، تولیدکنندگان پاکستانی باید عوامل موفقیت‌آمیز ذیل را نیز مورد توجه قرار دهند:
- ✦ افزایش ظرفیت تولید با بکارگیری شیوه‌های نوین کشاورزی و افزایش همکاری کشاورزان خرده مالک
- ✦ بهبود زنجیره تولید داخلی از طریق ادغام کانال‌های بازاریابی، سیستم‌های عرضه شفاف و لجستیک در سراسر زنجیره.
- ✦ گسترش گواهی‌نامه‌هایی مانند گواهی‌نامه عملیات خوب کشاورزی (GAP)،
- ✦ مقابله با ریسک تغییرات آب و هوایی از طریق تحقیق در مورد گونه‌های مقاوم (به ویژه در برابر خشکسالی) و همچنین دستورالعمل‌های سیاستی شفاف.
- ✦ توجه به روند تمایل مصرف‌کننده، بعنوان نمونه مصرف میوه‌های تازه و سبزیجات ارگانیک.

۲. عدم استفاده از پتانسیل صادراتی پاکستان بعنوان یک تولیدکننده اصلی

پاکستان از طیف وسیعی از مناطق جغرافیایی و آب و هوایی و همچنین انواع مختلف خاک (از خاک‌های رسی گرفته تا خاک‌های شنی) و مناطق معتدل، گرمسیری و نیمه‌گرمسیری بهره می‌برد. تفاوت‌های آب و

هوایی در سراسر پاکستان این امکان را ایجاد نموده تا در تمام طول سال امکان عرضه محصولات با تنوع بالا وجود داشته باشد. مساحت کل کشور ۷۹,۶ میلیون هکتار است که ۱۹,۸ میلیون هکتار آن در سال ۲۰۲۰ زیر کشت قرار گرفته است. بر اساس آمار بخش کشاورزی، سطح زیر کشت میوه در پاکستان تقریباً ۰,۸۷ میلیون هکتار است که از این میزان سالانه ۷,۲ میلیون تن میوه تازه برداشت می‌شود. متوسط تولید ۸,۲۳ تن در هکتار است که در مقایسه با کشورهای پیشرفته (۲۰ تا ۲۵ تن در هکتار) بسیار کم است. محصولات اصلی بخش کشاورزی در پاکستان شامل سیب زمینی، مرکبات، پیاز و انبه است و در سال‌های اخیر محصولاتی از جمله فلفل قرمز و گوجه فرنگی نیز اهمیت اقتصادی زیادی پیدا کرده است. پاکستان با مساحت کل زیرکشت ۱۹,۸ میلیون هکتار در سال ۲۰۲۰ بعنوان یکی از تولیدکنندگان اصلی میوه و سبزی می‌باشد. این کشور همچنین در بین ۱۰ تولیدکننده برتر انبه، خرما، پیاز قرار دارد.

علیرغم اهمیت بالای بخش کشاورزی در پاکستان به دلیل کاهش زمین‌های زراعی، کمبود آب و مشکلات اقلیمی این بخش با چالش‌هایی متعددی روبروست. بخش قابل توجهی از نیروی کار از روستا به مراکز شهری مهاجرت کرده‌اند. عمده محصولات زراعی مانند گندم، پنبه و نیشکر با مشکلات اقلیمی مواجه‌اند. جهت بررسی دلایل بلااستفاده ماندن پتانسیل صادراتی بالای محصولات کشاورزی پاکستان توجه به نکات ذیل حایز اهمیت است:

ویژگی‌های عملکرد تجاری بخش میوه و سبزیجات پاکستان:

- ک پاکستان در بازار جهانی میوه و سبزیجات بعنوان یک بازیگر جزء شناخته شده است و درآمد حاصل از صادرات آن تنها ۶۷۹ میلیون دلار در سال ۲۰۲۰ بوده است.
 - ک رشد صادرات در دهه گذشته نسبتاً کند و بی‌ثبات بوده و روند افزایشی پایداری نداشته است.
 - ک صادرات محصولات باغی پاکستان فاقد تنوع زیادی است و صرفاً شامل چند محصول از جمله مرکبات، انبه، خرما، پیاز و سیب زمینی می‌باشد. در واقع صادرات محصولات مذکور بیش از ۸۰ درصد از درآمد صادرات پاکستان را تشکیل می‌دهد.
 - ک شرایط و انواع دیگر میوه و سبزی که در پاکستان تولید می‌شود، از لحاظ کیفی و ترجیحات مصرف‌کنندگان بازارهای اصلی واردکننده مناسب نمی‌باشند.
 - ک عمده میوه و سبزیجات پاکستان تنها به چند کشور از جمله کشورهای شورای همکاری خلیج فارس و افغانستان صادر می‌شود. تاکنون تنها تعداد کمی از محصولات به بازارهای پرتقاضای اتحادیه اروپا و آمریکای شمالی نفوذ کرده‌اند
- تجزیه و تحلیل فوق نشان می‌دهد که بخش میوه و سبزیجات پاکستان نیازمند تلاش‌های جدی جهت افزایش تنوع بیشتر در محصولات و بازارهای متقاضی است. در واقع تنگناها و موانع موجود در طول زنجیره ارزش، از سطح نهاده مزرعه تا تولید محصولات و در نهایت مدیریت توزیع و بازاریابی موثر، با مانع مواجه است.

۳. نقشه زنجیره ارزش فعلی و محدودیت‌های رقابت پذیری

موسساتی که از سرمایه‌گذاری و تجارت در بخش میوه و سبزیجات پشتیبانی می‌کنند

پشتیبانی از سیاست‌گذاری	<p>وزارت بازرگانی</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ شرکت توسعه و تجارت باغبانی پاکستان وزارت دارایی ▪ وزارت دارایی ▪ بخش برنامه‌ریزی ▪ هیئت فدرال درآمد^۱ <p>وزارت امنیت غذایی و تحقیقات ملی</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ مؤسسه سیاست‌گذاری کشاورزی ▪ وزارت حفاظت از گیاهان ▪ مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال ▪ بخش‌های کشاورزی استانی ▪ نهادهای ناظر بر امنیت غذایی استانی ▪ سازمان‌های ترویج کشاورزی استانی ▪ شورای تحقیقات علمی و صنعتی پاکستان ▪ اداره استاندارد و کنترل کیفیت پاکستان
خدمات تجاری	<p>فدراسیون اتاق‌های بازرگانی و صنایع پاکستان وزارت صنایع و تولیدات</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ وزارت صنایع و تولیدات پاکستان ▪ توسعه شرکت‌های کوچک و متوسط وزارت بازرگانی ▪ وزارت بازرگانی ▪ سازمان توسعه و تجارت پاکستان) <p>اتحادیه صادرکنندگان و واردکنندگان مرکبات و سبزیجات انجمن حفاظت از محصولات پاکستان</p>
خدمات بازرگانی	<p>وزارت امور دریانوردی</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ شرکت ملی کشتیرانی ▪ Zarai Taraqiati Bank Limited
دانشگاه و جامعه مدنی	<p>دانشگاه کشاورزی فیصل آباد</p> <p>وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی</p> <p>مرکز بین‌المللی کشاورزی و علوم زیستی</p> <p>ائتلاف کشاورزی پاکستان</p>

۱. (FBR) یک آژانس پیشرو دولت فدرال است که مسئول بررسی جرایم مربوط به مالیات و پولشویی در پاکستان است.

۳-۱. نوآوری های فعلی، چارچوب سیاستی و مقرراتی

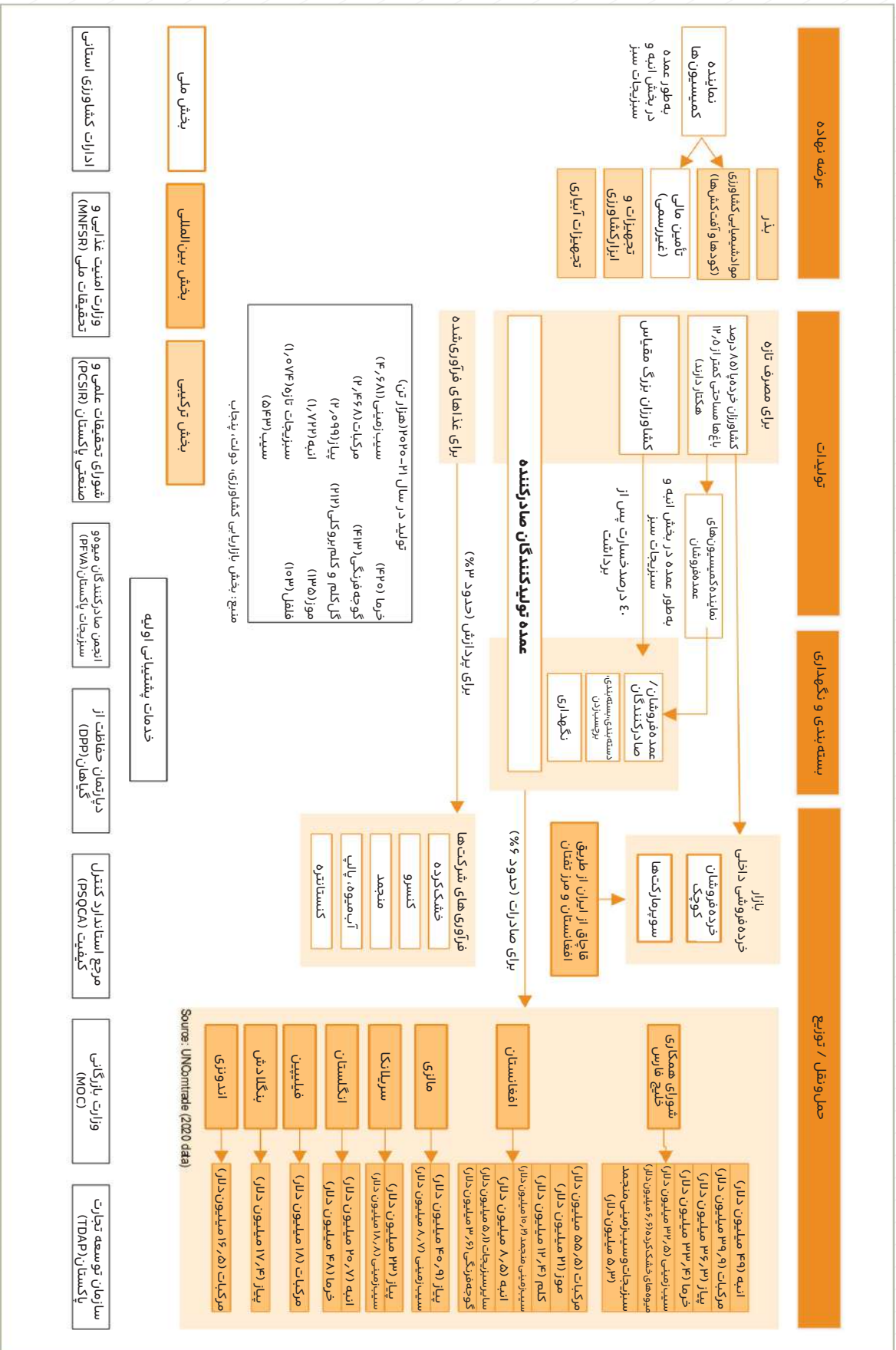
۳-۱-۱. چشم انداز ۲۰۳۰ پاکستان

کمیسیون برنامه ریزی پاکستان با بکارگیری سیاست چشم انداز ۲۰۳۰ با هدف ارتقاء رقابت پذیری بخش کشاورزی به ایجاد یک سیستم کشاورزی و غذایی کارآمد توجه ویژه ای نموده است. بعبارتی با اتخاذ رویکردی فرابخشی، در این سند هدف کاهش فقر در مناطق روستایی با افزایش تولید کشاورزی و حمایت از کشاورزان خرده پا با اعطای اعتبارات ویژه، آموزش بزرگواهی شده و تجهیزیات کشاورزی در مقیاس کوچک، تأسیس یک صندوق ویژه برای تأمین مالی مورد توجه قرار گرفته است.

تحقق اهداف مذکور مستلزم توجه و انجام اقدامات ذیل می باشد:

- ✎ پذیرش شیوه های کشاورزی خوب (GAP) و شیوه های تولید خوب (GMP).
- ✎ تعیین استانداردهایی برای کالاهای کشاورزی پاکستان به منظور ایجاد فرصت های بیشتر برای صادرات.
- ✎ تضمین رشد با محوریت بخش خصوصی با ترویج سرمایه گذاری در محصولات با ارزش افزوده برای بازارهای داخلی و صادراتی مانند گلکاری.
- ✎ بهبود سیستم های بازار برای کالاهای فاسدشدنی. سرمایه گذاری در فناوری های حمل و نقل و نگهداری
- ✎ تضمین تحول ساختاری بخش کشاورزی از بخش کوچک مقیاس به کشاورزی تجاری و گسترش بخش غیرکشاورزی، از جمله فرآوری کشاورزی.
- ✎ توسعه بازار، از جمله بازارهای نهاده، محصول و بازار مالی روستایی.
- ✎ افزایش مالکیت دارایی های کشاورزان کوچک با بهبود دسترسی به زمین، آب و دام.
- ✎ انجام تغییرات نهادی و قانونی در مورد مالکیت، تأمین و استفاده از آب.
- ✎ توجه ویژه به جلوگیری از دست رفتن زمین های حاصلخیز به دلیل شهرنشینی.

۳-۱-۲. محدودیت‌های رقابت‌پذیری

در پی شناسایی زنجیره ارزش بخش میوه و سبزیجات در پاکستان محدودیت‌های موجود در هر مرحله از این زنجیره بررسی می‌شود.

محدودیت‌ها	علل ریشه‌ایی	تفکیک بر اساس رتبه‌بندی از ۱-۵ (۵ خیلی سخت)	اقدامات از لحاظ ضرورت زمانی رتبه‌بندی از ۱-۵ (۵ بسیار ضروری)
در سطح عرضه نهاده			
پایین بودن کیفیت انواع بذرهای موجود در پاکستان عدم تطابق آن‌ها با ترجیحات و سلیقه مصرف‌کنندگان در بازارهای جهانی	• اکثر گونه‌هایی که در حال حاضر در داخل کشت می‌شوند، به ویژه برای محصولاتی مانند مرکبات، سیب‌زمینی و موز از نظر طعم و استانداردهای کیفی مورد نظر بازارهای جهانی نیستند.	۴	۱
	• تعداد محدود شرکت‌های داخلی فعال در خصوص تولید نهاده (بذر).	۳	۴
	• عدم کفایت سیستم تکثیر بذر برای پاسخگویی به تقاضای موجود، به ویژه برای کالاهای صادرات محور.	۳	۴
	• فرآیند زمان بر برای ثبت بذرهای جدید.	۲	۴
عدم دسترسی و استفاده نادرست از مواد شیمیایی کشاورزی	• عدم کنترل استفاده از سموم دفع آفات و کود و خرید محصولات غیرمجاز که اغلب از طریق واسطه‌ها صورت می‌گیرد.	۳	۱
	• عدم وجود حساسیت لازم کشاورزان کوچک در مورد میزان استفاده از مواد شیمیایی کشاورزی.	۴	۲
چشم انداز تغییرات آب و هوایی و کاهش منابع آب بعنوان تهدیدی برای این بخش	• وجود استانداردهای منسوخ شده مرجع استاندارد کنترل کیفیت (PSQCA) با حداکثر محدودیت برای سایر آفت‌کش‌ها	۱	۳
	• تغییر الگوی بارش و شرایط دما و در نتیجه تغییرات در شکل ظاهری گیاهان و میوه‌ها و سبزیجات	۵	۱
در سطح تولید			
تکنولوژی قدیمی تولید	• دسترسی محدود بذرهای با کیفیت و عاری از آفت.	۲	۳
	• استفاده محدود از امکانات آبیاری مدرن، مانند آبیاری قطره‌ای و زیرساخت‌های مدیریت آب که موجب اتلاف و سطح عملکرد پایین شده است.	۳	۲
	• رواج شیوه‌های سنتی با تکنولوژی محدود	۴	۱
عدم قابلیت ردیابی و اجرای ضعیف اقدامات بهداشتی	• زیرساخت ناکافی پس از برداشت برای مرتب‌سازی، بسته‌بندی و ذخیره‌سازی (این عملیات در حال حاضر به صورت دستی انجام می‌شود).	۳	۱
	• رعایت ضعیف استانداردهای بهداشتی و گیاهی (SPS) در زمین‌های زیرکشت.	۳	۲
	• بکارگیری و آگاهی محدود از سیستم‌های مدیریت کیفیت.	۳	۲
	• منابع مالی محدود کشاورزان خرده مالک	۴	۱

محدودیت‌ها	علل ریشه‌ایی	تفکیک بر اساس رتبه‌بندی از ۱-۵ (۵ خیلی سخت)	اقدامات از لحاظ ضرورت زمانی رتبه‌بندی از ۱-۵ (۵ بسیار ضروری)
عدم انطباق با استانداردهای بین‌المللی ایمنی و کیفیت مواد غذایی	• عدم وجود پروتکل‌های بهداشتی و قوانین شناسایی متقابل (به ویژه برای آفت‌کش‌ها با کشورهای دیگر)	۳	۱
	• مشکلات در اجرای تعهدات تست محصول و صدور گواهینامه	۳	۲
	• استانداردهای منسوخ در خصوص محدودیت برای حداکثر مجاز باقیمانده آفت‌کش‌ها	۱	۳
	• پذیرش محدود سیستم‌های مدیریت کیفیت و ایمنی مواد غذایی شناخته شده بین‌المللی	۳	۲
در سطح توزیع و دسترسی به بازار			
انحراف در بازار بعلت قاچاق میوه و سبزی	• عدم کنترل مرزهای زمینی با کشورهای همسایه	۴	۴
	• ورود میوه و سبزیجات از افغانستان و از طریق گذرگاه مرزی تفتان از طریق کانال‌های غیرقانونی باعث ضرر و زیان قابل توجهی به تولیدکنندگان داخلی می‌شود، با توجه به قیمت‌های پایین‌تر آن‌ها نسبت به تولید داخل.		
انحراف در بازار بعلت قاچاق میوه و سبزی	• آگاهی محدود نسبت به روندهای بازارهای جهانی به دلیل آنکه بازار دارای عملکرد هوشمندانه ضعیفی است.	۱	۳
	• عدم وجود پورتال اطلاعاتی به روز و قابل دسترس در خصوص اطلاعات مورد نیاز صادرکنندگان		
	• عدم وجود استراتژی بازاریابی مشخص برای صادرات میوه و سبزیجات از پاکستان.		
عدم وجود سیستم زنجیره تامین سرد برای بخش صادرات میوه و سبزیجات	• محدودیت ظرفیت اکثر صادرکنندگان در خصوص (بازاریابی، کیفیت، ترجیحات مصرف‌کننده، برجسب‌گذاری و بسته‌بندی و غیره).	۳	۲
	• عدم کارایی عملکرد اطلاعاتی بازار به صادرکنندگان میوه و سبزیجات در خصوص تقاضای بازارهای جهانی.		
عدم وجود سیستم زنجیره تامین سرد برای بخش صادرات میوه و سبزیجات	• عدم بکارگیری فناوری و ماشین‌آلات مجهز در سردخانه‌ها.	۴	۱
	• نبود انبار و سردخانه مناسب در نقاط اصلی مرزی.		
	• عدم توجیه اقتصادی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در زنجیره تامین سرد با توجه به وجود تقاضای محدود در داخل و حاشیه‌های پیش‌بینی شده پایین.		

۴. راه پیش‌رو

تقاضای جهانی برای میوه‌ها و سبزیجات ناشی از افزایش جمعیت جهانی، افزایش درآمد قابل تصرف و افزایش آگاهی مصرف‌کنندگان در کشورهای با درآمد بالا در حال افزایش است و انتظار می‌رود در آینده نزدیک رشد پایدار و ثابتی داشته باشد. در حالی که تقاضای جهانی برای محصولات تازه عمدتاً از کشورهای با درآمد بالا نشأت می‌گیرد، اقتصادهای در حال توسعه آسیایی به سرعت در حال کسب سهم بازار هستند و این امر به دلیل نزدیکی جغرافیایی نسبی برای صادرکنندگان پاکستانی، چشم‌اندازهای امیدوارکننده‌ای را ارائه می‌دهد. در اینجا به بررسی برخی عوامل موثر جهت تقویت حضور در بازارهای موجود یا ورود به بازارهای جهانی پرداخته می‌شود:

- ✦ ظرفیت تولید قوی از طریق شیوه‌های کشاورزی عالی و افزایش همکاری کشاورزان خرده‌پا؛
- ✦ بهبود زنجیره تولید داخلی از طریق ادغام کانال‌های بازاریابی، سیستم‌های تامین شفاف و لجستیک در تمام زنجیره؛
- ✦ گسترش گواهینامه‌ها مانند شیوه‌های کشاورزی خوب (GAP) از طریق ایجاد شرایط مناسب ردیابی و تطابق؛
- ✦ مقابله با خطرات تغییرات آب و هوایی از طریق تحقیقات در مورد وارپته‌های مقاوم (به ویژه خشکسالی)؛
- ✦ بهره‌گیری از روند مصرف به سمت مصرف دوستدار محیط زیست مانند میوه‌ها و سبزیجات تازه ارگانیک.

صادرات تعداد محدودی از کالاها به بازارهای سنتی منطقه

افزایش و تنوع صادرات، ورود به بازارهای جدید، از جمله چین، ایالات متحده و اتحادیه اروپا آنچه باید فردا انجام شود.

آنچه امروز انجام می‌شود

- سیستم‌های زنجیره تامین سرد توسعه نیافته
- ائتلاف قابل توجه برداشت و پس از برداشت
- محدودیت صادرات میوه و سبزیجات هم از نظر محصولات و هم از نظر بازار
- رشد کند و بی ثبات
- پایین بودن کیفیت و تنوع میوه و سبزیجات صادراتی
- محدودیت دسترسی به بازار میوه و سبزیجات بعلت الزامات انطباق با قوانین SPS
- ارزش افزوده ناچیز با وجود پتانسیل بالا
- واردات سیر، بجای استفاده از گونه جدید محلی G۱
- واردات رب گوجه فرنگی
- تبدیل مداوم زمین‌های کشاورزی به مناطق مسکونی و کاهش سطح زیرکشت
- پایین بودن بازده محصول نسبت به معیارهای بین المللی

آنچه امروز انجام می‌شود

- افزایش ارزش افزوده میوه‌ها و سبزیجات فرآوری شده
- توجه به بازارهای جدید در کنار بازارهای موجود. به عنوان مثال شورای همکاری خلیج فارس، آسیای مرکزی و چین
- اصلاح شکل ظاهری انواع موز
- افزایش دسترسی به بازار خاورمیانه برای تولیدکنندگان کوچکتر، برای محصولات با پتانسیل بالا به عنوان مثال انبه
- ایجاد تسهیلات در بنادر برای پشتیبانی از حمل و نقل سریع محموله‌های میوه و سبزی، به عنوان مثال سردخانه‌ها، سوله‌ها، خدمات بازرسی و غیره
- به روز رسانی و اجرای مقررات مربوط به استفاده از آفت‌کش‌ها برای کنترل موضوع MRL
- گسترش مسیرهای زمینی برای صادرات میوه و سبزیجات با زنجیره تامین سرد و محدودیت‌های کمتر. به خصوص برای آسیای مرکزی.
- تولید بذر برای افزایش عملکرد م سیب‌زمینی

صادرات تعداد محدودی از کالاها به بازارهای سنتی منطقه

افزایش و تنوع صادرات، ورود به بازارهای جدید، از جمله چین، ایالات متحده و اتحادیه اروپا آنچه باید فردا انجام شود.

آنچه امروز انجام می‌شود

آنچه امروز انجام می‌شود

نوآوری امروز

سایر اقدامات آتی

- مدیریت سیستم آبیاری برای عملکرد بهتر
- افزایش تقاضا برای محصولات ارگانیک، به ویژه در اتحادیه اروپا و آمریکای شمالی
- صادرات بسیاری از محصولات به چین بدون عوارض گمرکی تحت CPFTA II.
- توسعه روستایی، آموزش و دسترسی به بازارهای جهانی
- افزایش اقدامات حفظ نباتات
- ایجاد تسهیلات برای تجار کوچک در نمایشگاه‌های ملی
- افزایش عملکرد با تولید بذرهایی مقاوم نسبت به شرایط متفاوت آب و هوایی
- تقاضای فزاینده چین
- معرفی ارگان‌های بازرسی برای کنترل‌های مورد نیاز محصولات

- تحقیق و توسعه برای تولید بذرهایی با مقاومت بیشتر در برابر تغییرات آب و هوایی یا شرایط آب و هوایی نامناسب
- تحقیق و توسعه برای یافتن شیوه‌های جدید کشت به منظور افزایش عملکرد بهتر و پایدار
- تقویت آزمایشگاه‌ها به منظور ارائه خدمات تضمین کیفیت
- هماهنگی بین بخش‌های مختلف برای تسهیل در جریان کسب و کار
- افزایش کیفیت مرکبات
- بهبود کیفیت صادرات میوه و سبزیجات
- بهبود واریته‌های مرکبات مطابق با ترجیحات بازارهای جهانی

۱-۴. جهت‌گیری‌های کلیدی برای ایجاد تحول در این بخش

۱-۱-۴. جهت‌گیری^۱ (کوتاه‌مدت): تلاش برای بهبود بازدهی بخش میوه و سبزیجات رقابت پذیر

تولیدات کشاورزی پاکستان در مقایسه با معیارهای بین‌المللی دارای بازده پایین است. بعنوان نمونه در سال ۲۰۱۹ بازده مرکبات در مصر و ترکیه ۲۴ تن در هکتار، در ایران ۲۸ تن و در پاکستان ۱۱٫۴ تن در هکتار بوده است. این بازدهی پایین در حال حاضر به پاکستان اجازه نمی‌دهد که تولید داخلی را به طور قابل توجهی افزایش دهد تا مازاد آن را صادر نماید.

در نتیجه، پاکستان باید به عنوان اولویت، به اجرای سیاست‌ها و ابتکاراتی که به بهبود بازدهی و در طول زمان افزایش تولید محصولات باغبانی، منجر می‌شود تمرکز نماید. در این راستا ابتدا محصولاتی از جمله مرکبات، موز، خرما، انبه، گوجه‌فرنگی، سیب‌زمینی و پیاز که پتانسیل صادراتی قابل توجهی دارند، مورد هدف قرار گیرد.

۱-۱-۱-۴. تمرکز بازار و استراتژی‌ها

ک ارتقای مهارت‌ها و دانش فنی کشاورزانی که به طور عمده به روش‌های تولید سنتی وابسته هستند، پیش‌نیاز بهبود قابل توجه بازدهی در تولیدات پاکستان است. این امر می‌تواند از طریق معرفی برنامه‌های آموزش حرفه‌ای در عملیات خوب کشاورزی، به شکل آموزش عملی در مزارع در سطح پایه محقق شود.

ک تسهیل دسترسی به فناوری مکانیزاسیون مدرن کشاورزی یکی دیگر از محورهای توسعه است. افزایش دسترسی به ماشین‌آلات کشاورزی و تجهیزات مزارع و شیوه‌های مدیریت آن، به ویژه از طریق ایجاد طرح‌های تشویقی و بهبود دسترسی به خدمات مالی مورد توجه قرار گیرد.

ک بهبود مدیریت آفات و بیماری‌ها نیز باید به عنوان اولویت اصلی توسط مقامات مدنظر قرار گیرد تا بخش قابل توجهی از خسارات، به ویژه در تولید مرکبات (تخمین زده شده که ۶۰٪ از کل محصول مرکبات در حال حاضر با بیماری‌های ویروسی حاد و آلودگی حشرات مواجه است) کاهش یابد.

۲-۱-۱-۴. سرمایه‌گذاری‌های مورد نیاز

ک اعطای مشوق جهت سرمایه‌گذاری در بخش خدمات پس از برداشت محصول از جمله فراهم نمودن امکانات ذخیره‌سازی با ایجاد انبارهایی با دمای کنترل شده نزدیک به زمین‌های زراعی با مشارکت بخش عمومی و خصوصی.

- ✎ سرمایه‌گذاری در طرح‌های تکثیر بذرگواهی شده و مواد کاشت مورد نیاز با کیفیت بالاتر و بازدهی بالاتر جهت افزایش سازگاری با شرایط اقلیمی متفاوت.
- ✎ اعطای مشوق جهت سرمایه‌گذاری در مزارع میوه و سبزیجات با هدف افزایش تولید و بهبود زنجیره تأمین.

۳-۱-۱-۴. مهارت‌های مورد نیاز

- ✎ انتقال از اقتصاد کشاورزی و روستایی به سمت تولید کالا با تمرکز بر توسعه نیروی کار و پذیرش تعداد زیادی از کشاورزان کوچک مقیاس در سطح پایه با بکارگیری شیوه‌های کشاورزی مدرن و کارآمدتر.
- ✎ افزایش آگاهی و مهارت‌های عملی کشاورزان، از طریق به روز رسانی مهارت‌های فنی و اثربخشی کارگران.
- ✎ بهبود تقویت بخش‌های تحقیقاتی و ترویج کشاورزی برای مقابله با مسئله آفات و بیماری‌ها.

۲-۱-۴. جهت‌گیری^۲ (بلندمدت): تمرکز و تلاش مضاعف برای بهبود دسترسی به بازار چین

چین با واردات به ارزش ۱۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ سومین واردکننده بزرگ میوه در جهان است. با وجود موافقت‌نامه تجارت آزاد چین-پاکستان و ایجاد فرصت‌هایی از طریق تعرفه‌های گمرکی پایین‌تر می‌تواند به‌طور بالقوه مقصد صادراتی بزرگی برای میوه و سبزیجات پاکستان از جمله مرکبات، انبه و موز باشد.

۱-۲-۱-۴. تمرکز بازار و استراتژی

انبه: چین به عنوان بزرگترین واردکننده انبه در جهان با رشد سالانه ارزش وارداتی حدود ۵۸ درصدی در سال ۲۰۲۰-۲۰۱۶ بازار مناسبی برای صادرات انبه پاکستان است. با افزایش کیفیت و کمیت صادرات انبه، پاکستان می‌تواند با سایر صادرکنندگان در منطقه از جمله تایلند که تقریباً ۸۰ درصد تقاضای انبه چین را تأمین می‌کند رقابت نماید.

مرکبات: چین از سال ۲۰۱۴ واردات مرکبات خود را بیش از دو برابر نموده است. عمده کشورهای صادرکننده مرکبات به چین طی چند سال اخیر عبارتند از: آفریقای جنوبی (با سهم ۳۵٫۶ درصد در سال ۲۰۲۰)، مصر (۱۹٫۶ درصد)، استرالیا (۱۸٫۶ درصد) و ایالات متحده (۹٫۷ درصد). در کنار رقبای موجود با توجه به الزامات سختگیرانه‌ای که چین در واردات مرکبات اعمال می‌کند لازم است پاکستان جهت نفوذ در این بازار با در نظر گرفتن ترجیحات چین به توسعه انواع جدید مرکبات بپردازد.

موز: در سال ۲۰۲۰ چین با واردات به ارزش ۹۳۳ میلیون دلار موز بعنوان ششمین واردکننده بزرگ این کالا شناخته شد. جهت کسب چنین بازاری لازم است پاکستان تلاش هایی برای بهبود چشمگیر کیفیت و شکل ظاهری موز نماید تا بتواند بابرگترین تامین کنندگان، از جمله فیلیپین (با تصاحب سهم بازار ۴۷ درصدی در سال ۲۰۲۰) و اکوادور (۲۲ درصد) رقابت کند.

۴-۱-۲-۲. سرمایه‌گذاری‌های مورد نیاز

- ❏ سرمایه‌گذاری در زمینه افزایش کیفیت تولید مطابق با الزامات نظارتی سختگیرانه چین، از جمله الزامات کیفیت و SPS، با تمرکز بر کنترل و مدیریت آفات و بیماری‌ها، به ویژه مگس میوه.
- ❏ سرمایه‌گذاری برای بهبود کنترل‌های بهداشتی در مزارع جهت کاهش نگرانی‌های واردکنندگان در مورد ایمنی مواد غذایی.
- ❏ سرمایه‌گذاری در یک سیستم توزیع زنجیره تامین سرد و حمل و نقل، به ویژه اتخاذ راه حل‌های مقرون به صرفه و کنترل شده دما برای ارسال محصولات فاسد شدنی توسط کشتی.

۴-۱-۲-۳. مهارت‌های مورد نیاز

- ❏ تضمین شرایط دسترسی بهتر به بازار صادراتی میوه و سبزیجات چین بواسطه تقویت مذاکرات تجاری
- ❏ رفع محدودیت‌های اعمال شده صادرات کینو (نوعی نارنگی) به اروپا بواسطه گسترش تحقیقات جهت یافتن شیوه‌های مقابله با آفات و بیماری‌های مؤثر بر محصولات باغی.
- ❏ تقویت عملکرد اطلاعاتی بازار بگونه‌ای که اطلاعات به روز و دقیق در مورد الزامات صادرات و ترجیحات مصرف‌کننده در اختیار صادرکنندگان میوه و سبزیجات قرار گیرد و به آنها امکان تصمیم‌گیری آگاهانه بدهد.

۴-۱-۳. جهت‌گیری^۲ (کوتاه مدت تا میان مدت): توسعه گونه‌های مختلف میوه و سبزیبا تقاضای

بالای جهانی و یا مناسب برای صنایع غذایی فرآوری شده

پاکستان با توجه به پتانسیل صادراتی قابل ملاحظه و با تمرکز بر کشت میوه‌ها و سبزیجاتی که تقاضای جهانی قابل توجه‌ای دارند، قادر به رشد بالایی در صادرات میوه و سبزی می‌باشد. همانطور که قبلاً اشاره شد، در حال حاضر در میان محصولات باغبانی، صادرات مرکبات و سیب زمینی مناسب بوده و صادرات محصولات دیگر حتی با وجود تقاضای بالای جهانی از لحاظ الزامات کیفی و ویژگی‌های مورد نظر مصرف‌کنندگان جهانی قابل توجه نمی‌باشد. بنابراین، همانطور که پتانسیل آن نشان می‌دهد برای تبدیل شدن پاکستان به یک صادرکننده عمده میوه و سبزی، توسعه گونه‌هایی که با ترجیحات مصرف‌کننده در سطح جهان مطابقت دارد (انواع بذر بومی و غیرهیباید) مورد نیاز است.

۴-۱-۳-۱. تمرکز بازار و استراتژی

- ▣ انبه: در پاکستان که یکی از تولیدکنندگان عمده انبه جهان است عمدتاً انبه‌های مورد علاقه بومی و محلی تولید می‌شود لذا لازم است بر تولید انبه آلفونسو که از تقاضای بالایی در سطح جهان برخوردار است بجای تولید انواع انبه مورد علاقه بازارهای محلی و داخلی تمرکز یابد.
- ▣ موزها: در پاکستان عمدتاً موزهایی با کیفیت پایین و شکل ظاهری نامناسب تولید می‌شود. لذا لازم است جهت افزایش صادرات و سهم جهانی به تولید موزهای کاوندیش که از تقاضای بالایی در جهان برخوردار است تمرکز نماید.
- ▣ مرکبات: در پاکستان عمدتاً کینو که طعم ترش تر و دارای دانه‌های بیشتری است تولید می‌شود که هم قیمت پایین‌تر و هم مقاصد صادراتی محدودتری دارد. لذا لازم است در تولید مرکبات بدون دانه و شیرین که در سطح جهانی تقاضای بالایی دارد تمرکز نماید.
- ▣ سیب و انگور: باغات سیب و انگور در پاکستان نه از سطح کیفی مطلوبی برخوردار است و نه از لحاظ نوع محصول ترجیحات مصرف‌کننده جهانی را تأمین می‌کند لذا فقط برای مصرف داخلی مناسب هستند.
- ▣ گوجه‌فرنگی: تمرکز بر نوع خاصی از گوجه‌فرنگی که در صنایع غذایی بشکل پوره می‌باشد می‌تواند موجبی افزایش صادرات گوجه‌فرنگی در پاکستان گردد.
- ▣ سیر: در میان واریته‌های مختلف سیر لازم است پاکستان بر تولید واریته G1 که قیمت آن در بازارهای جهانی بالا و از تقاضای مطلوبی نیز برخوردار است تمرکز نماید.

۴-۱-۳-۲. سرمایه‌گذاری‌های مورد نیاز

- ▣ سرمایه‌گذاری در توسعه مرکز تحقیقاتی ملی زنجیره ارزش باغبانی جهت انجام تحقیقات در خصوص افزایش ارزش افزوده بخش میوه و سبزی و معرفی واریته‌های جدید با مشارکت بخش دولتی و خصوصی.
- ▣ سرمایه‌گذاری در ایجاد مدل آموزش زراعی میوه و سبزیجات جهت ایجاد تغییرات لازم در تولید و زنجیره تأمین و همچنین معرفی واریته‌های جدید و نحوه کشت آن‌ها با مشارکت بخش دولت و خصوصی.

۴-۱-۳-۳. مهارت‌های مورد نیاز

- ▣ انجام تحقیقات زراعی جهت توسعه گونه‌های جدید میوه و سبزی که از تقاضای جهانی بالایی برخوردارند و یا در صنایع فرآوری غذایی بکار می‌روند.

✎ آموزش روش‌های جدید به کشاورزان از جمله تکنیک‌های جدید مقاوم سازی واریته‌ها در مقابل تغییرات آب و هوایی و تمرکز بر نحوه برآوردن الزامات خاص کشورهای واردکننده.

۴-۱-۵. جهت‌گیری^۴ (بلندمدت): توسعه عرضه محصولات ارگانیک برای بازارهای سطح بالاتر تولید محصولات ارگانیک با ایجاد هم‌افزایی، هم‌قادر است تولید غذا و امنیت غذایی را تامین کند و هم می‌تواند نقش مهمی در ایجاد انعطاف‌پذیری و انطباق با تغییرات آب و هوایی ایفا نماید.

۴-۱-۴-۱. تمرکز بازار و استراتژی

✎ تشویق کشاورزان به مشارکت در کشاورزی محصولات ارگانیک و گسترش زنجیره ارزش محصولات آن.
✎ تدوین یک استراتژی ملی برای توسعه پروتکل‌های تولید بیولوژیکی و تولید محصولات ارگانیک.
✎ ترویج و افزایش آگاهی تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان در مورد مزایای مختلف محصولات ارگانیک.
✎ توسعه طرح‌های صدور گواهینامه ارگانیک، بعنوان یک ابزار بازاریابی قدرتمند برای تولیدکنندگان به منظور نفوذ به بازارهای سطح بالاتر مانند اتحادیه اروپا و ایالات متحده.

۴-۱-۴-۲. سرمایه‌گذاری‌های مورد نیاز

✎ توسعه و اجرای پروژه‌های کشاورزی ارگانیک. مناطق بالقوه شامل گلگت-بلتستان، بلوچستان و مناطق بیابانی تهار می‌شود.
✎ سرمایه‌گذاری در سیستم‌ها و فناوری‌های مدرن که می‌توانند بهره‌وری را افزایش دهند، از جمله دستگاه‌های کشت ارگانیک.
✎ تشویق و هدایت سرمایه‌گذاری‌های بزرگ در تولید محصولات ارگانیک، به عنوان مثال از طریق اجاره زمین‌های بلااستفاده با هزینه‌های کاهش یافته.

۴-۱-۴-۳. مهارت‌های مورد نیاز

✎ آموزش و کمک‌های فنی در زمینه سیستم‌های کشاورزی جایگزین و سیستم‌های کشاورزی ارگانیک (بهره‌وری پایدار کشاورزی، کشاورزی مقاوم و صرفه‌جویی در بذر).
✎ آموزش بخش‌های تحقیقاتی و ترویج کشاورزی در خصوص کنترل بیولوژیکی آفات (از طریق استفاده از آفت‌کش‌های زیستی، کودهای آلی و ...)

برنامه اقدام
(۲۰۲۳-۲۰۲۷)

بخش‌های اجرایی پشتیبانی	بخش‌های اجرایی اصلی	اهداف	اصلاحات یا پروژه	دوره زمانی					اولویت یک = بالاترین	فعا لیت	هدف عملیاتی	هدف استراتژیک					
				۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵	۲۰۲۶	۲۰۲۷									
<ul style="list-style-type: none"> اداره آموزش فنی و حرفه‌ای (TEVTA) مرکز کشاورزی و علوم زیستی بین‌المللی (CABI) شورای تحقیقات علمی و صنعتی پاکستان وزارت کشاورزی استانی وزارت علوم و فناوری هیات آبدگر سند 	<ul style="list-style-type: none"> وزارت امنیت غذایی و تحقیقات ملی (MNFSR) 	<ul style="list-style-type: none"> ۲۰۰۰ کشاورز آموزش دیده در هر سال 	پروژه	۱					۱	۱-۱-۱. گسترش برنامه‌های آموزشی رسمی و استاندارد شده موجود در عملیات خوب کشاورزی (GAP) برای کشاورزان خرده‌پا و کارگران روستایی در سطح پایه. برنامه‌های آموزشی باید شامل یک چارچوب رسمی از جمله گواهینامه معتبر باشد. برنامه‌ها شامل کلیه شیوه‌های کشاورزی پایدار، از فعالیت‌های قبل از برداشت تا جابجایی پس از برداشت، مرتب‌سازی، درجه بندی، بسته بندی و ذخیره سازی می‌گردد.	۱. دستیابی به بازدهی بالاتر برای افزایش بازده مزرعه، با سرمایه‌گذاری بر محصولات قابل فروش	هدف استراتژیک					
				۱					۱	۱-۱-۲. آموزش مدل‌های زراعی انواع میوه و سبزی با تمرکز بر محصولات صادراتی اصلی و در نظر گرفتن الزامات خاص وارداتی، روش‌های تولید پایدار و کارآمد، از جمله تکنیک‌های مقاوم‌سازی در برابر تغییرات آب و هوا، دفع آلودگی و آفات و مدیریت نگهداری محصول.							
				۲					۲	۱-۱-۳. ایجاد بانک اطلاعاتی آنلاین که کارگران واجد شرایط را با تولیدکنندگان بزرگتر در داخل و خارج بخش میوه و سبزیجات جهت ایجاد فرصت‌های شغلی مرتبط کند.							
				۱					۱	۱-۱-۴. ارائه آموزش فنی و حرفه‌ای برای کارکنان خدمات ترویج استانی و همچنین خدمات ترویج بخش خصوصی در رابطه با عملیات خوب کشاورزی، از جمله کاربرد کودها و سموم دفع آفات، افزایش آگاهی در مورد ایمنی غذا و شیوه‌های خوب کشاورزی در میان کشاورزان.							
				۲					۲	۱-۱-۵. تقویت سیستم مدیریت نظارت و کنترل موجود در بخش‌های کشاورزی استان با ایجاد ظرفیت فنی کارکنان و نظارت منظم در باغات و مزارع محصولات زراعی، اعمال سیستم مدیریت کنترل آفات موجود در پنجاب به سایر استان‌ها.							
				۳					۳	۱-۱-۶. اجرای یک پروژه آزمایشی در زمینه کشت ارگانیک و صدور گواهینامه برای میوه و سبزیجات با قابلیت پاناسیل صادراتی در مناطق اصلی تولید.							
<ul style="list-style-type: none"> سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای مرکز کشاورزی و علوم زیستی بین‌المللی (CABI) 	<ul style="list-style-type: none"> ادارات کشاورزی استانی 	<ul style="list-style-type: none"> برگزاری ۱۰ جلسه آموزشی در هر سال آموزش ۲۰۰ کارگر ترویج کشاورزی (نیروی بخش دولتی و نیروی بخش خصوصی) 	پروژه	۱					۱	۱-۱-۴. ارائه آموزش فنی و حرفه‌ای برای کارکنان خدمات ترویج استانی و همچنین خدمات ترویج بخش خصوصی در رابطه با عملیات خوب کشاورزی، از جمله کاربرد کودها و سموم دفع آفات، افزایش آگاهی در مورد ایمنی غذا و شیوه‌های خوب کشاورزی در میان کشاورزان.	۱. دستیابی به بازدهی بالاتر برای افزایش بازده مزرعه، با سرمایه‌گذاری بر محصولات قابل فروش	هدف استراتژیک					
				۲					۲	۱-۱-۵. تقویت سیستم مدیریت نظارت و کنترل موجود در بخش‌های کشاورزی استان با ایجاد ظرفیت فنی کارکنان و نظارت منظم در باغات و مزارع محصولات زراعی، اعمال سیستم مدیریت کنترل آفات موجود در پنجاب به سایر استان‌ها.							
				۳					۳	۱-۱-۶. اجرای یک پروژه آزمایشی در زمینه کشت ارگانیک و صدور گواهینامه برای میوه و سبزیجات با قابلیت پاناسیل صادراتی در مناطق اصلی تولید.							
<ul style="list-style-type: none"> مرکز کشاورزی و علوم زیستی بین‌المللی (CABI) شورای تحقیقات علمی و صنعتی پاکستان وزارت کشاورزی استانی وزارت علوم و فناوری هیات آبدگر سند 	<ul style="list-style-type: none"> ادارات کشاورزی استانی 	<ul style="list-style-type: none"> دریافت گواهینامه ۲۵ شرکت آموزش عملی در زمینه کشت ارگانیک از راه آموزش کشاورزی ارگانیک برای ۱۰ کشاورز 	پروژه	۱					۱	۱-۱-۶. اجرای یک پروژه آزمایشی در زمینه کشت ارگانیک و صدور گواهینامه برای میوه و سبزیجات با قابلیت پاناسیل صادراتی در مناطق اصلی تولید.	۱. دستیابی به بازدهی بالاتر برای افزایش بازده مزرعه، با سرمایه‌گذاری بر محصولات قابل فروش	هدف استراتژیک					
				۲					۲	۱-۱-۵. تقویت سیستم مدیریت نظارت و کنترل موجود در بخش‌های کشاورزی استان با ایجاد ظرفیت فنی کارکنان و نظارت منظم در باغات و مزارع محصولات زراعی، اعمال سیستم مدیریت کنترل آفات موجود در پنجاب به سایر استان‌ها.							
				۳					۳	۱-۱-۶. اجرای یک پروژه آزمایشی در زمینه کشت ارگانیک و صدور گواهینامه برای میوه و سبزیجات با قابلیت پاناسیل صادراتی در مناطق اصلی تولید.							

استراتژی صادرات میوه و سبزیجات پاکستان (۲۰۲۳-۲۰۲۷)

بخش‌های اجرایی پیشنهادی	بخش‌های اجرایی اصلی	اهداف	اصلاحات یا پروژه	دوره زمانی					اولویت یک = بالاترین	فعالیت	هدف عملیاتی	هدف استراتژیک
				۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵	۲۰۲۶	۲۰۲۷				
	<ul style="list-style-type: none"> وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR)) 	<ul style="list-style-type: none"> مجموعه داده‌های توسعه یافته 	پروژه					۲	۱-۲-۱. ایجاد پلتفرم‌های آنلاین با مجموعه داده‌های جامع مربوط به محصول، خاک و آب و هوا جهت شناسایی الگوهای کشت ایده‌آل محصولات با تقاضای بالا در سطح جهانی در هر منطقه اقلیمی کشاورزی، همچنین تسهیل تحقیقاتی در مورد ارزیابی اثرات تغییرات آب و هوا و مطالعات پیش‌بینی بهره‌وری	۱- دستیابی به بازدهی بالاتر برای افزایش بازده مزرعه، با سرمایه‌گذاری بر محصولات قابل فروش		
	<ul style="list-style-type: none"> وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR)) شورای تحقیقات علمی و صنعتی پاکستان (PCSIR) دانشگاه‌ها انجمن صادرکنندگان میوه و سبزیجات پاکستان (PFVA) مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال ادارات کشاورزی استانی 	<ul style="list-style-type: none"> معرفی ۳ گونه جدید در هر سال 	پروژه					۱	۲-۳-۱. افزایش ظرفیت شورای تحقیقات کشاورزی پاکستان برای پشتیبانی از تحقیقات زراعی جهت توسعه و معرفی گونه‌های جدید میوه و سبزیجات بر محصول و مقاوم در برابر تغییرات آب و هوا و مورد نیاز صنایع فرآوری غذایی. مرتبط با فعالیت (۱۸) استراتژی غذاها و نوشیدنی‌های فرآوری شده.	۲-۱. ترویج تحقیقات علمی برای ایجاد تنوع در محصولات و پیشگیری از گسترش آفات و بیماری‌ها		
	<ul style="list-style-type: none"> وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR)) مرکز تحقیقات بین‌المللی کشاورزی استرالیا (ACIAR) دانشگاه‌ها شرکت توسعه و صادرات باغبانی پاکستان (PHDEC) مرکز کشاورزی و علوم زیستی بین‌المللی (CABI) 	<ul style="list-style-type: none"> تأسیس مرکز تحقیقاتی مجهز 	پروژه					۲	۳-۲-۱. ایجاد مرکز ملی توسعه زنجیره ارزش باغبانی (تحقیقاتی) برای هدایت تحقیقات در مورد ارزش افزوده هر بخش.			
	<ul style="list-style-type: none"> وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR)) انجمن صادرکنندگان میوه و سبزیجات پاکستان (PFVA) ادارات کشاورزی استانی دانشگاه کشاورزی پنجاب شورای تحقیقات علمی و صنعتی پاکستان (PCSIR) 	<ul style="list-style-type: none"> راه‌حل‌های جدید توسعه یافته یا بهبود یافته 	پروژه					۱	۴-۲-۱. انجام تحقیقات جهت مقابله با آفات و بیماری‌های محصولات باغی، به ویژه مگس میوه، با هدف رفع محدودیت‌های صادرات داوطلبانه اعمال شده بر روی گیاهان به اروپا			

بخش‌های اجرایی پشتیبانی	بخش‌های اجرایی اصلی	اهداف	اصلاحات یا پروژه	دوره زمانی					اولویت یک = بالاترین	فعالیت	هدف عملیاتی	هدف استراتژیک
				۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵	۲۰۲۶	۲۰۲۷				
هیات فدرال درآمد (گمرک) FBR FSSRA مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال	وزارت بازرگانی (MOC)	شناسایی گونه‌های بذر بدون عوارض گمرکی یا با کاهش مالیات و عوارض	اصلاحات	۱					۱-۳-۱. اجازه واردات بدون عوارض گمرکی دانه‌های پرمحصول با کیفیت از بازارهای بین‌المللی، مشروط به تأیید مقامات فدرال بر اساس آزمایش نمونه	هدف استراتژیک	هدف عملیاتی	
سازمان مالکیت معنوی پاکستان	وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR))	افزایش تعداد گونه‌های جدید ثبت شده تحت این قانون تا سال ۲۰۲۴ تا ۱۰۰ درصد	پروژه	۲					۲-۳-۱. اطمینان از اجرای قانون حقوق پرورش دهندگان نباتات ۲۰۱۶ برای ارائه سیستم حقوق مالکیت معنوی مؤثر به منظور حمایت از توسعه گونه‌های گیاهی جدید؛ ایجاد و اجرای فرایندهای غربالگری مناسب، رویه‌های ثبت و مکانیسم داوری و غیره.	هدف عملیاتی	هدف استراتژیک	
هیات سرمایه‌گذاری (BOI) انجمن صادرکنندگان میوه و سبزیجات پاکستان (PFVA)	بخش‌های کشاورزی استانی	اجرای معافیت نرخ‌های شرکتی تاسیس حداقل ۱۰ مرکز حفاظت میوه و سبزی در سال	اصلاحات	۲					۳-۳-۱. معرفی معافیت مالیاتی شرکتی برای صاحبان میوه و سبزیجات و شرکت‌های مرتبط در تکثیر بذر محلی برای تشویق سرمایه‌گذاری و اطمینان از در دسترس بودن مواد کاشت عاری از آفت و حمایت از تولید انواع بذر در محلی مناسب با شرایط آب و هوایی	هدف عملیاتی	هدف استراتژیک	
مؤسسات و دانشگاه‌های کشاورزی بانک مرکزی پاکستان (SBP)	وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR))	ایجاد مشوق بهره‌مندی تولیدکننده از مشوق‌های اهدایی در سال	پروژه	۱					۱-۴-۱. ایجاد انگیزه برای ارتقاء فن‌آوری‌ها برای مطابقت با الزامات صادرات و ارتقای مکانیزاسیون زمین‌های زراعی از طریق بانک‌های تجاری و طرح‌های تأمین مالی مجدد بانک مرکزی پاکستان	هدف عملیاتی	هدف استراتژیک	
ادارات کشاورزی استانی نظرسنجی پاکستان	وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR))	بررسی جامع نیازسنجی انجام شده ایجاد یا ارتقاء کلیه تسهیلات شناخته شده تا پایان سال ۲۰۲۶	پروژه	۲					۲-۴-۱. ایجاد یا ارتقاء زیرساخت‌های مورد نیاز پس از برداشت از جمله طبقه بندی، درجه بندی، ذخیره سازی (به ویژه سردخانه) و امکانات بسته بندی بر اساس ارزیابی جامع از نیازهای موجود.	هدف عملیاتی	هدف استراتژیک	

بخش‌های اجرایی پشتیبانی	بخش‌های اجرایی اصلی	اهداف	اصلاحات یا پروژه	دوره زمانی					اولویت یک = بالاترین	فعالیت	هدف عملیاتی	هدف استراتژیک
				۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵	۲۰۲۶	۲۰۲۷				
فدراسیون اتاق‌های بازرگانی و صنعت پاکستان (FPCCI)	وزارت انرژی	ایجاد مشوق • بهره‌مندی حداقل ۲۰۰ واحد • مرزعه از انرژی جایگزین در طول پروژه	اصلاحات					۲	۴-۱. آرایه طرح تشویقی برای دستیابی به منابع انرژی جایگزین در بخش میوه و سبزی، از جمله نیروگاه‌های خورشیدی		۱. دستیابی به بازدهی بالاتر برای افزایش بازده مزرعه، با سرمایه‌گذاری بر محصولات قابل فروش	
هیئت توسعه انرژی جایگزین (AEDB)	وزارت بازرگانی (MOC)	افزایش فہوست اقلیمی بدون پرداخت عوارض گمرکی یا با کاهش مالیات و عوارض امکان واردات بدون پرداخت حقوق گمرکی جمعہ‌های موجود، برای یک دوره ۲۴ ماهه	اصلاحات					۳	۴-۱. کاهش تعرفه واردات کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای مانند کود و ماشین‌آلات. اعطای مجوز واردات جمعہ‌های موجود بدون پرداخت عوارض گمرکی به مدت ۲۴ ماه به جای ۱۲ ماه کیوئی		۴-۱. ارتقاء فناوری‌های تولید و زیرساخت‌های پس از برداشت برای کاهش تلفات محصول	
وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR))	هیات سرمایه‌گذاری	انجام حداقل ۲ پروژه سرمایه‌گذاری در مقیاس بزرگ در سال	پروژه					۲	۵-۱. تشویق سرمایه‌گذاری در مقیاس بزرگ در تولید باغبانی، به ویژه از سوی شرکت‌های بین‌المللی، از طریق اجاره زمین‌های بلااستفاده با هزینه‌های کمتر برای کشت گونه‌های میوه و سبزی مناسب برای صادرات، همچنین تشویق پروژه‌های کشاورزی ارگانیک. از طریق سرمایه‌گذاری مشترک با شرکت‌های مستقر مرتبط با فعالیت ۱،۳،۱ استراتژی غذا و پوشیدنی فرآوری شده			
کمیسیون تحقیقات فضا و لایه‌های بالای جو پاکستان (SUPARCO).	وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR))	نقشه برداری و شناسایی مناطق جدید	پروژه					۲	۶-۱. ایجاد مناطق جدید کشاورزی به واسطه مشاهدات ماهواره‌ای.			
موسسات و دانشگاه‌های کشاورزی، وزارت علوم و پارک فناوری	وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR))	انجام حداقل ۳ پروژه مطالعاتی در هر سال از سال ۲۰۲۳	پروژه					۱	۷-۱. همکاری با دانشگاه کشاورزی و مؤسسه تحقیقاتی برای توسعه ماشین‌آلات و فناوری خاص در بخش باغبانی.			

هدف استراتژیک	۲. ایجاد یک محیط تجاری توانمند، جهت افزایش رقابت صادرکنندگان میوه و سبزی در بازارهای جهانی	
هدف عملیاتی	۲-۲. تسهیل انطباق با استانداردهای بین‌المللی برای الزامات کیفیت و ایمنی مواد غذایی	۱-۲. توسعه و ارتقاء سیاست‌های تولید و تجارت میوه و سبزیجات
فعالیت	۱-۲-۲. تقویت کنترل‌های مرزی برای محدود کردن کانال‌های تجارت غیرقانونی و جلوگیری از قاچاق میوه و سبزی	
	۲-۱-۲. طراحی و اجرای سیاست‌های کشاورزی با تمرکز بر میوه و سبزیجات دارای پتانسیل صادراتی با همکاری استانداردی و بخش خصوصی.	
اولویت یک = بالاترین	۳-۱-۲. اصلاح قانون فرظینه گیاهی و حفظ نباتات پاکستان جهت الزامات ایمنی غذایی شرکای تجاری	
	۱-۲-۲. ارتقاء کیفیت آزمایشگاه‌های شورای تحقیقات علمی و صنعتی پاکستان از طریق دستیابی به تجهیزات آزمایشگاهی مدرن و مقرون به صرفه.	
دوره زمانی	۲-۲-۲. افزایش نیروی انسانی فنی دپارتمان حفاظت از گیاهان (DPP) و تقویت ظرفیت فنی آن به ویژه در نظارت بر کالاهای صادراتی.	
	۳-۲-۲. انجام اقدامات و مکانیسم‌هایی برای تسهیل ارائه‌دهندگان خدمات ارزی جهت انطباق رعایت استانداردهای بین‌المللی مواد غذایی با مشارکت بخش عمومی و خصوصی (PPP)	
	۲۰۲۳	۲
	۲۰۲۴	
	۲۰۲۵	
اصلاحات یا پروژه	۲-۲-۲. افزایش نیروی انسانی فنی دپارتمان حفاظت از گیاهان (DPP) و تقویت ظرفیت فنی آن به ویژه در نظارت بر کالاهای صادراتی.	
	۳-۲-۲. انجام اقدامات و مکانیسم‌هایی برای تسهیل ارائه‌دهندگان خدمات ارزی جهت انطباق رعایت استانداردهای بین‌المللی مواد غذایی با مشارکت بخش عمومی و خصوصی (PPP)	
	۲۰۲۶	
	۲۰۲۷	
	اصلاحات	اصلاحات
اهداف	اصلاحات	
	اصلاحات	
	اصلاحات	
	اصلاحات	
	اصلاحات	
بخش‌های اجرایی اصلی	اصلاحات	
	اصلاحات	
	اصلاحات	
	اصلاحات	
	اصلاحات	
بخش‌های اجرایی پشتیبانی	اصلاحات	
	اصلاحات	
	اصلاحات	
	اصلاحات	
	اصلاحات	
• وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR))	• هیئت فدرال درآمد گمرک (FBR)	• دو برابر شدن تعداد محموله‌های غیر قانونی ضبط شده تا سال ۲۰۲۵
• ادارات کشاورزی آسانی	• وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR))	• طراحی و اجرای سیاست‌های باغبانی
• انجمن صادرکنندگان میوه و سبزیجات پاکستان (PFVA)	• شرکت توسعه و صادرات باغبانی پاکستان (PHDEC)	• اصلاح قانون فرظینه گیاهی و حفظ نباتات پاکستان
• انجمن پرورش‌دهندگان انبه	• وزارت علوم و پارک فناوری	• ارتقاء کیفیت حداقل ۲ آزمایشگاه در استان‌هایی با تمرکز بالاتر در بخش میوه و سبزی و حداقل ۱ آزمایشگاه در استان‌های تمرکز کمتر
• دپارتمان حفاظت از گیاهان (DPP)	• وزارت علوم و پارک فناوری	• آموزش حداقل ۴۰ درصد نیروی کاری آزمایشگاه‌ها
• انجمن صادرکنندگان میوه و سبزیجات پاکستان (PFVA)	• وزارت علوم و پارک فناوری	• آموزش حداقل ۵۰ درصد نیروی کاری آزمایشگاه‌ها
• ادارات کشاورزی آسانی	• وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR))	• آموزش حداقل ۴۰ درصد نیروی کاری در طی سال
• موسسات و دانشگاه‌های کشاورزی	• وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR))	• ایجاد حداقل سه مرکز معتبر برای ارائه خدمات انطباق و کنترل کیفی تا پایان سال ۲۰۲۴
• وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR))	• شورای ملی تایید صلاحیت پاکستان	
• وزارت علوم و پارک فناوری	• هیات سرمایه‌گذاری (BOT)	

استراتژی صادرات میوه و سبزیجات پاکستان (۲۰۲۳-۲۰۲۷)

هدف استراتژیک	۲. ایجاد یک محیط تجاری توانمند، جهت افزایش رقابت صادرکنندگان میوه و سبزی در بازارهای جهانی					
هدف عملیاتی	۲-۳. تسهیل و بهبود روش‌های صادرات میوه و سبزیجات	۲-۲. تسهیل انطباق با استانداردهای بین‌المللی برای الزامات کیفیت و ایمنی مواد غذایی				
فعالیت	۲-۴. به روزرسانی استانداردهای قدیمی مرجع استاندارد کنترل کیفیت پاکستان در خصوص حداکثر محدودیت برای باقیمانده آفت‌کش‌ها مطابق با رویه‌های بین‌المللی	۲-۵. راه‌اندازی سیستم ثبت مزارع از طریق ادارات کشاورزی استانی با الویت محصولات صادرات محور جهت ایجاد امکان ارزیابی کارآمد و نظارت بر بازار.	۲-۶. تشویق تخراد شیوه‌های رده‌بندی و سیستم‌های مدیریت کیفیت از طریق ارائه مشوق‌ها و فعالیت‌های ظرفیت‌سازی برای دسترسی تولیدکنندگان به گواهی‌های استاندارد کیفیت: از جمله ISO ۹۰۰۱، ISO ۱۴۰۰۱ و ISO ۲۲۰۰۰			
	۲-۷. توسعه ظرفیت فنی / تجهیزات برای بهبود حمل و نقل میوه و سبزیجات و افزایش عمر مفید آن‌ها، از جمله تاسیسات تصفیه آب گرم و فن‌آوری استفاده از موم بر روی مواد فاسدشدنی مانند سیب.	۲-۸. استفاده از فناوری برای تسهیل دریافت گواهینامه SPS کشاورزان صادرکننده. بعنوان نمونه به حداقل رساندن نیاز به بازرسی فیزیکی از دیاتزمان حفاظت از گیاهان (DPP)	۲-۹. استفاده از اسکترهای مدرن توسط گمرک در کلیه بنادر و فرودگاه‌ها برای اسکن و ترخیص سریع محموله‌های صادراتی میوه‌ها و سبزیجات فاسدشدنی			
اولویت یک = بالاترین	۲	۲	۱	۲	۱	۱
دوره زمانی	۲۰۲۳					
	۲۰۲۴					
	۲۰۲۵					
	۲۰۲۶					
	۲۰۲۷					
اصلاحات یا پروژه	اصلاحات	پروژه	پروژه	پروژه	اصلاحات	پروژه
اهداف	<ul style="list-style-type: none"> بهبود و به روزرسانی استانداردها 	<ul style="list-style-type: none"> تکمیل مراحل ثبت‌نام تا پایان سال ۲۰۲۴ 	<ul style="list-style-type: none"> راه‌اندازی برنامه دادن گواهی به حداقل ۱۰۰ شرکت در هر سال 	<ul style="list-style-type: none"> تاسیس حداقل ۳ تاسیسات تصفیه آب گرم و ۳ تاسیسات برای استفاده از موم و بهره‌برداری از آن‌ها تا سال ۲۰۲۵ 	<ul style="list-style-type: none"> کاهش زمان دریافت گواهینامه راه‌اندازی سیستم آنلاین 	<ul style="list-style-type: none"> شناسایی کلیه نقاط خروجی توسط اسکترهای مدرن کاهش ۵۰ درصدی کنترل محموله‌ها به صورت دستی تا سال ۲۰۲۴
بخش‌های اجرایی اصلی	مرجع استاندارد کنترل کیفیت (PSOCA)	ادارات کشاورزی استانی	وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR)	وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR)	دیاتزمان حفاظت از گیاهان (DPP)	وزارت دیانوردی
بخش‌های اجرایی پشتیبانی	<ul style="list-style-type: none"> انجمن صادرکنندگان میوه و سبزیجات پاکستان (PFA) وزارت امنیت غذا و تحقیقات ملی پاکستان (MNFSR) 	<ul style="list-style-type: none"> سازمان توسعه بنگاه‌های کوچک و متوسط (SMEDA) 	<ul style="list-style-type: none"> ادارات کشاورزی استانی سازمان توسعه بنگاه‌های کوچک و متوسط (SMEDA) 	<ul style="list-style-type: none"> ادارات کشاورزی استانی 	<ul style="list-style-type: none"> وزارت بازرگانی (MOC) هیئت فدرال درآمد گمرک (FBR) 	<ul style="list-style-type: none"> هیئت فدرال درآمد گمرک (FBR) سازمان هواپیمایی کشوری پاکستان (PCAA)

استراتژی صادرات میوه و سبزیجات پاکستان (۲۰۲۳-۲۰۲۷)

بخش‌های اجرایی پشتیبانی	بخش‌های اجرایی اصلی	اهداف	اصلاحات یا پروژه	دوره زمانی					اولویت یک = بالاترین	فعالیت	هدف عملیاتی	هدف استراتژیک
				۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵	۲۰۲۶	۲۰۲۷				
رایزن‌های بازرگانی	سازمان توسعه تجارت پاکستان (TDAP)	<ul style="list-style-type: none"> برنامه‌ریزی حداقل دو ماموریت تجاری در هر سال برنامه‌ریزی حداقل دو رویداد تجاری در هر سال 	پروژه					۱	<p>۱-۳-۳. حمایت از فعالیت‌های ترویج صادرات از طریق مشاوران تجاری یا سازمان توسعه تجارت پاکستان در خارج از کشور</p> <ul style="list-style-type: none"> با مشورت بخش‌های خصوصی، آماده‌سازی و برنامه‌ریزی ماموریت‌های تجاری در بازارهای صادراتی کلیدی سازماندهی رویدادهای تجاری با هدف ایجاد چشم‌انداز بین‌المللی برای شرکت‌های داخلی. 		۳. تقویت و بهبود قابل ملاحظه کانال‌های توزیع میوه و سبزی پاکستان برای گسترش نفوذ در بازار	
هیئت فدرال درآمد (گمرک) FBR	وزارت بازرگانی (MOC)	<ul style="list-style-type: none"> ارایه طرح بازپرداخت عوارض 	اصلاحات					۲	<p>۲-۳-۳. معرفی طرح بازپرداخت عوارض برای بخش باغبانی با فرآیندی ساده و رویه‌های شفاف، از طریق دیجیتال‌سازی (مشابه طرح بازپرداخت مالیات و عوارض محلی برای صادرات غیر نساجی که در ۳۰ ژوئن ۲۰۲۱ منقضی شد).</p>		۳-۳. ترویج و تسهیل رشد صادرات میوه و سبزیجات در بازارهای استراتژیک کلیدی	
انجمن صادرکنندگان میوه و سبزیجات پاکستان (PFVA)	وزارت بازرگانی (MOC)	<ul style="list-style-type: none"> ارایه سیستم غربالگری 	پروژه					۲	<p>۳-۳-۳. ارایه یک سیستم غربالگری برای صادرکنندگان میوه و سبزی جهت ممانعت از فعالیت تولیدکنندگانی که حداقل الزامات صادرات را رعایت نمی‌کنند با هدف تضمین کیفیت محصولات صادراتی در بازارهای جهانی.</p>			
وزارت بازرگانی (MOC)	سازمان حفظ نباتات	<ul style="list-style-type: none"> امضاء و اجرای پروتکل‌های جدید براساس نیازهای موجود 	اصلاحات					۱	<p>۳-۳-۴. امضاء و اجرای پروتکل‌های صادرات SPS بین وزارت حفاظت از گیاهان و سایر سازمان‌های ملی حفاظت از گیاهان کشورهای واردکننده (NPPOs) در رابطه با الزامات ایمنی مواد غذایی برای بهبود دسترسی به بازار و گسترش پایگاه صادرات به مقاصد جدید، از جمله چین، تایلند، ویتنام، اندونزی و کشورهای مستقل مشترک المنافع (CIS).</p>			
رایزن‌های بازرگانی	انجمن صادرکنندگان میوه و سبزیجات پاکستان (PFVA)	<ul style="list-style-type: none"> لغو سیستم سهمیه 	اصلاحات					۲	<p>۳-۳-۵. حمایت از لغو سیستم سهمیه‌های دولت اندونزی بر واردات کینوا از پاکستان.</p>			

نمودار زنجیره ارزش آتی

۱. سیاست‌های زراعی توسعه یافته
۲. تحقیقات زراعی با هدف افزایش بذرها و پرمحصول و مقاوم به آب و هوا
۳. معرفی محصولات کشاورزی با کیفیت / گواهی‌نامه‌های کیفی
۴. توسعه کلیه نهاده‌های مرتبط با محصول، خاک و شرایط اقلیمی
۵. مجوز واردات بذر پرمحصول بدون پرداخت عوارض گمرکی
۶. به روزرسانی استانداردهای کنترل کیفیت سایر آفت‌کش‌ها
۷. مدیریت تلفیقی آفات
۸. به روزرسانی تکنولوژی مکانیزاسیون کشاورزی
۹. تجهیزات آبیاری هوشمند
۱۰. آموزش شیوه‌های زراعی انواع میوه و سبزی
۱۱. زمین‌های زیرکشت میوه و سبزی توسعه یافته
۱۲. شناسایی مناطق جدید تولید میوه و سبزی
۱۳. انرژی‌های تجدیدپذیر
۱۴. بذرها دارای گواهی ارگانیک
۱۵. محصولات ارگانیک
۱۶. بهبود نظارت
۱۷. افزایش سرمایه‌گذاری در مقیاس بزرگ در تولیدات باغبانی
۱۸. سیب
۱۹. انگور
۲۰. سیب
۲۱. گوجه‌فرنگی
۲۲. موز
۲۳. ارتقاء زیرساخت‌های پس از برداشت
۲۴. ارتقاء زیرساخت‌های تست محصول
۲۵. ارتقاء امکانات سردخانه‌ایی
۲۶. بهبود رویه‌های صادراتی

۲۷. تسهیل روش‌های صدور گواهی‌نامه SPS
۲۸. تضمین ترخیص سریع میوه و سبزیجات در نقاط خروجی
۲۹. ارتقاء تسهیلات حمل و نقل محصولات در پایانه‌ها
۳۰. افزایش تجارت و بهبود و تنوع سبد صادراتی میوه و سبزیجات
۳۱. انبه، مرکبات، خرما
۳۲. پیاز، سیب‌زمینی، سبزیجات و سیب‌زمینی منجمد
۳۳. میوه‌های خشک‌کرده
۳۴. مرکبات، موز، انبه
۳۵. کلم، گوجه‌فرنگی، سبزیجات و سیب‌زمینی منجمد
۳۶. بنگلادش
۳۷. پیاز
۳۸. تنوع بخشی بازار تحت موافقتنامه مشارکت اقتصادی جامع مالزی و پاکستان
۳۹. نفوذ به بازارها با حذف سهمیه‌ها
۴۰. کشورهای جنوب شرق آسیا
۴۱. چین
۴۲. کشورهای مستقل مشترک‌المنافع
۴۳. اتحادیه اروپا
۴۴. امضاء پروتکل‌های صادراتی SPS با شرکای اصلی تجاری
۴۵. ترویج صادرات
۴۶. بهبود شیوه‌های فرآوری
۴۷. مرکز ملی توسعه زنجیره ارزش باغبانی (پژوهشی)

واژه نامه

- مرکز کشاورزی و علوم زیستی بین المللی CABI
- دپارتمان حفاظت از گیاهان DPP
- میوه ها و سبزیجات F&V
- هیئت فدرال درآمد FBR
- عملیات خوب کشاورزی GAP
- وزارت امنیت غذایی و تحقیقات ملی MNFSR
- وزارت بازرگانی MOC
- مرکز ملی تحقیقات کشاورزی NARC
- شورای تحقیقات کشاورزی پاکستان PARC
- انجمن صادرکنندگان میوه و سبزیجات پاکستان PFVA
- برنامه اقدام POA
- شورای تحقیقات علمی و صنعتی پاکستان PCSIR
- مرجع استاندارد کنترل کیفیت PSQCA
- سازمان توسعه بنگاه های کوچک و متوسط SMEDA
- تسهیل روش های صدور گواهینامه SPS
- سازمان توسعه تجارت پاکستان TDAP

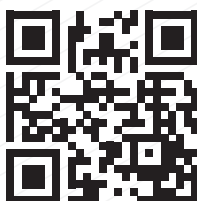
مؤسسه مطالعات پژوهش‌های بازرگانی

نام پژوهشگر:
پژوهشگر توسعه بازرگانی

تهیه کننده:
سمیرا گلکاران مقدم

ناظر علمی:
امین مالکی

تاریخ انتشار:
آبان ماه ۱۴۰۳

www.itsr.ir